

1. Η ψήφιση ενός ακόμη μνημονίου, με πρωτεργάτη αυτή τη φορά τον ΣΥΡΙΖΑ, η προκήρυξη εκλογών και η δημιουργία της Λαϊκής Ενότητας (ΛΑ.Ε.) από μέχρι πρότινος συγκατοίκους στην «πολυκατοικία ΣΥΡΙΖΑ» φούντωσαν τη συζήτηση για πώς μπορεί να μπει τέρμα στον μνημονιακό κατήφορο, ποιο μέτωπο είναι ικανό να το πετύχει και τι πρέπει να γίνει στις εκλογές. Έτσι, ήρθαν στο προσκήνιο από νέους και παλιούς φορείς, με νέους ή παλιούς τρόπους, απόψεις περί «αντιμνημονιακού μετώπου» ή «μετώπου του όχι μέχρι τέλους» και εκλογικής σύμπραξης της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς με τη ΛΑ.Ε.

Οι λογικές αυτές, στις οποίες κυριαρχεί το «όχι» και «αντί», ενώ μπαίνουν σε δεύτερα μοίρα τα «πώς», «τι», «μετά τι» και «για πού;», είναι αδιέξοδες. Αδυνατούν να συσπειρώσουν την πλειοψηφία των εργαζομένων και των νέων σε ένα κοινωνικοπολιτικό μέτωπο ικανό να βάλει φραγμό στην αντεργατική επίθεση και τις αστικές αναδιαρθρώσεις. Το ίδιο και οι λογικές που θεωρούν ότι τα μαζικά και αποτελεσματικά μέτωπα χτίζονται με όρους συγκυρίας (με βάση προχτές τις πλατείες, χτες το Grexit και σήμερα το «όχι μέχρι τέλους»). Τα πεπερασμένα όρια αυτών των λογικών έχουν αποδειχτεί ιστορικά, έχουν επισφραγιστεί από την πεντάχρονη πείρα της μάχης κατά των μνημονίων και, επιπλέον, αναβλύζουν απ' όλα τα δεδομένα της σύγχρονης πραγματικότητας και της ταξικής πάλης.

2. Ας δούμε την ιστορία. Τι διδάσκει; Ότι όλα τα μέτωπα -και τα πιο μαζικά- που συγκροτήθηκαν με κύριο άξονα το «όχι» και το «αντί», υποβάθμισαν την αντικειμενική δυναμική της ταξικής πάλης, υποτίμησαν τη συνάφεια και τη σαφήνεια των συνολικών-πολιτικών κρίκων της, δεν πρόβαλλαν -έστω στοιχειωδώς- ένα εναλλακτικό χειραφετητικό πρότυπο απέναντι στο καπιταλιστικό στάτους - αυτά τα μέτωπα τελικά ηττήθηκαν.

Το **ΕΑΜ** είχε τη γνωστή κατάληξη γιατί εντός του κυριάρχησε το αντικατοχικό-εθνικοαπελευθερωτικό στοιχείο έναντι του κοινωνικοταξικού και μπήκε σε δεύτερη μοίρα το ερώτημα που η αστική τάξη και οι «Σύμμαχοι» έβαζαν σε πρώτη: «τι θα γίνει μετά την εθνική απελευθέρωση;» (ερώτημα που είχε την ίδια σημασία με το σημερινό «μέσα ή έξω από την ΕΕ» και «τι θα γίνει αν βγούμε από την ΕΕ;»). Αποτέλεσμα; Βάρκιζα, αποκήρυξη του Άρη, ξερονήσια, λεηλασία του ρεύματος της Αντίστασης από το ΠΑΣΟΚ.

Ο **Μάης του 68** οικοδόμησε ένα πλατύ μέτωπο το οποίο έμεινε στην καταγγελία της κοινωνίας που είχε οικοδομηθεί στη «χρυσή τριακονταετία» του καπιταλισμού και στο αόριστο «η φαντασία στην εξουσία». Αποτέλεσμα; Όταν ετέθη το ζήτημα της εξουσίας και οι οπαδοί της «τάξης» κινητοποιήθηκαν με τις τρίχρωμες γαλλικές σημαίες (σαν τους σημερινούς «Μένουμε Ευρώπη»), έμεινε αμήχανος, έδωσε χρόνο στον Ντε Γκωλ να ανασυνταχθεί και, αργότερα, παραδόθηκε αμαχητί στη σοσιαλδημοκρατία του Μιτεράν.

Ο **αντιδικτατορικός αγώνας** βασίστηκε επίσης σε ένα πλατύ μέτωπο. Και αυτός, αν και έγραψε τις καλύτερες στιγμές του όταν συνδύασε το συνεπές «όχι στη χούντα» με το «έξω οι Αμερικανοί», δεν κατάφερε να συνενώσει αυτούς τους πολιτικούς στόχους με ένα συνολικό πρόγραμμα κοινωνικής χειραφέτησης. Αποτέλεσμα; Η χούντα έπεσε, αλλά το σύνθημα του ΚΚΕ (Νέα Δημοκρατία) έγινε τίτλος του κόμματος που ίδρυσε ο «εθνάρχης» Κ. Καραμανλής, το δε ρεύμα που ξεπήδησε από την εξέγερση του Πολυτεχνείου τελικά χωνεύτηκε εντός του αστικού καθεστώτος της μεταπολίτευσης.

Τέλος, ο καπιταλισμός που διαμορφωνόταν μετά τη δεκαετία του 1980 βρήκε απέναντί του το πολύμορφο **αντινεοφιλελεύθερο μέτωπο** της «αντιπαγκοσμιοποίησης», του «να αλλάξουμε τον κόσμο χωρίς να

πάρουμε την εξουσία», του νεοκείνσιανισμού αριστερής ή μη κοπής. Τι κατάφερε αυτό το μέτωπο; Όχι μόνο δεν αναχαίτισε την αντεργατική επίθεση, αλλά συνθλίφτηκε κάτω από τις ερπύστριές της, διαπομπεύοντας σε ορισμένες περιπτώσεις την Αριστερά η οποία ως κυβέρνηση άσκησε «νεοφιλελεύθερη πολιτική» (π.χ. πληθυντική «Αριστερά» Γαλλίας, μνημονιακή «Αριστερά» του Τσίπρα).

Γεννάται λοιπόν το ερώτημα: αυτή η ιστορική εμπειρία, θα πεταχτεί στον κάλαθο των αχρήστων; Προφανώς δεν έχουν νόημα οι ανιστόρητες αντιστοιχήσεις. Ωστόσο, διδάγματα που έχουν επαναληφθεί πολλές φορές στην ιστορία της ταξικής πάλης είναι αφροσύνη να υποτιμούνται μέσα σε ένα κλίμα εκστασιασμού για την -καθόλου πρωτότυπη ιστορικά- εμφάνιση μιας δύναμης σαν τη ΛΑ.Ε.

3. Ας δούμε την **πεντάχρονη εμπειρία του αγώνα κατά των μνημονίων**. Σε αυτήν την περίοδο χτίστηκαν μια σειρά πλατιά αντιμνημονιακά μέτωπα.

Αρχικά διαμορφώθηκε ένα ευρύ αγωνιστικό μέτωπο που είχε λαϊκό και εργατικό στίγμα, αλλά έμενε στο «να μην περάσουν τα μέτρα» και κατά βάση οργανωνόταν από το χρεοκοπημένο συνδικαλιστικό κίνημα. Στη δεύτερη φάση κυριάρχησε η «ενότητα στις πλατείες», η οποία πολιτικά και οργανωτικά ήταν ένα σκαλί πιο κάτω από την αντίδραση στο πρώτο μνημονιακό κύμα και έβγαλε στον αφρό τόσο την «εύκολη» Αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ όσο και τη Χρυσή Αυγή και τους ΑΝΕΛ. Στην τρίτη φάση επικράτησε το αντιμνημονιακό μέτωπο κυβερνητικού τύπου («να φύγουν και βλέπουμε», «να καταργηθούν τα μνημόνια με ανάθεση σε μια κυβέρνηση») – ένα μέτωπο ακόμη πιο κάτω από τα προηγούμενα, που χτιζόταν πάνω στην κινηματική-πολιτική υποχώρηση και όχι πάνω στην τόσο αναγκαία ταξική ανασυγκρότηση της μαζικής εργατικής-λαϊκής δράσης. Παρά τη συγκυριακή πλατύτητά τους, κανένα απ' αυτά τα μέτωπα, δεν κατάφερε να αναχαίτισει -έστω σε σημεία- την αντεργατική επίθεση και τις αστικές αναδιαρθρώσεις και να αλλάξει επί της ουσίας τους κοινωνικούς και πολιτικούς συσχετισμούς.

Έτσι φτάσαμε στο τέταρτο και πιο μαζικό αντιμνημονιακό μέτωπο, το μέτωπο του 61,3% «όχι» στο δημοψήφισμα – ένα δημοψήφισμα που συμπύκνωσε στοιχεία από τη δυναμική της προηγούμενης φάσης αλλά και «σκηνές από ταινία προσεχώς»: κι ένα «όχι» που αποτύπωσε κοινοβουλευτικά μεν αλλά με σαφήνεια το υπαρκτό και πολυεπίπεδο αντιμνημονιακό ρεύμα, με τη δυναμική αλλά και με τα πολιτικά, ιδεολογικά και οργανωτικά όριά του. Ακριβώς λόγω αυτού του χαρακτήρα του -επειδή, δηλαδή, στο εσωτερικό αυτού του μαζικού και βροντερού «όχι» δεν ηγεμόνευε η τάση της ρήξης και της χειραφέτησης από τα δεσμά του κεφαλαίου, της ΕΕ και της αστικής δημοκρατίας-εξουσίας- ακριβώς γι' αυτό έγινε δυνατή η ακύρωση του «όχι» – μια ακύρωση που ολοκληρώθηκε με την έγκριση του τρίτου μνημονίου την ελληνική «νύχτα των κρυστάλλων» (13 προς 14 Αυγούστου).

Εύλογο, λοιπόν, το ερώτημα: τι πιθανότητες έχει να πετύχει ένα νέο μέτωπο απλώς αντιμνημονιακό όταν απέτυχαν όλα τα προηγούμενα που είχαν τέτοιο στίγμα και μόνο; Φέρνει κάτι διαφορετικό ένα μέτωπο που αυτοπροσδιορίζεται «αντιμνημονιακό, προοδευτικό/δημοκρατικό, πατριωτικό» μόνο και μόνο επειδή εντός του πρωτοστατεί η Αριστερή Πλατφόρμα ή θα βρεθούν κάποιοι που ως χτες ήταν στην «εκτός των τειχών» Αριστερά; Τι καινούριο προσφέρει στους εργαζόμενους και τους νέους ένα μέτωπο που δεν απεγκλωβίζεται από τις λογικές που οδήγησαν σε ήττα τα προγενέστερα αντιμνημονιακά μέτωπα και σε μνημονιακή μετάλλαξη τον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά κινείται στις ίδιες ράγες με αυτά: εστιάζει κυρίως στο «όχι» και στο «αντί», δεν αναμετριέται ξεκάθαρα και (όπως απαιτεί τα ταξικά πολωμένο «όχι» του δημοψηφίσματος) από εργατικές-διεθνιστικές θέσεις με τους φορείς των μνημονίων (ΕΕ, εγχώριο κεφάλαιο, πολυεθνικές, εφοπλιστές, τράπεζες) και με τη στρατηγική που προωθούν, δεν σηκώνει το γάντι της κύριας αστικής πρόκλησης (μέσα ή έξω από την ΕΕ;) και αφήνει για «άλλη ώρα» κορυφαία ερωτήματα της προοπτικής και της «επόμενης μέρας» που αναδεικνύει η ίδια η δυναμική της ταξικής πάλης;

4. Ιδού, λοιπόν, η **μεγάλη πρόκληση της στιγμής:**

Απ' τη μια, η νέα κατάσταση (όξυνση λαϊκών προβλημάτων, τρίτο μνημόνιο και κλιμάκωση της αστικής επίθεσης και των αντιδραστικών αναδιαρθρώσεων, αποκάλυψη του ρόλου της ΕΕ και των αγορών, κοινοβουλευτικός ολοκληρωτισμός, διαπόμπευση της Αριστεράς από τον ΣΥΡΙΖΑ, προδοτικός ρόλος ΓΣΕΕ), η οποία απαιτεί επειγόντως τολμηρές πρωτοβουλίες για τη συγκρότηση ενός πλατύτατου κοινωνικοπολιτικού ρεύματος και μετώπου ικανού να αναμετρηθεί νικηφόρα και από εργατική-λαϊκή σκοπιά με τον αστικό οδοστρωτήρα και να συνενώσει κάθε ριζοσπαστική, μαχητική, ρηξιακή τάση, σκίρτημα ή ρεύμα, είτε αυτό συγκροτείται σε πολιτικά μορφώματα είτε αποσκιρτά από αυτά είτε -που είναι το κυριότερο, ειδικά στη νεολαία- δεν διαμεσολαβείται και δεν «βλέπει» για την ώρα τον εαυτό του σε κάποιο από τα διαμορφωμένα ή διαμορφούμενα «προϊόντα» της επίσημης πολιτικής «αγοράς» και του κοινοβουλευτικού σκηνικού.

Απ' την άλλη, ο γαλαξίας της κοινοβουλευτικής και εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, που βαυκαλίζεται ότι μπορεί να απαντήσει σε αυτήν την ανάγκη ανακυκλώνοντας χρεοκοπημένες-πολλαπλά ηττημένες (ιστορικά και στο τελευταίο πεντάχρονο) «μετωπικές» συνταγές (ενότητα γύρω από το κόμμα, μέτωπο στον ελάχιστο κοινό παρονομαστή, συσπείρωση για τα «άμεσα», αντιμνημονιακό μέτωπο, συμμαχία γύρω από κάποια «σημαία ευκαιρίας», παρέμβαση με όρους «συνιστώσας» σε θολά και αμφίβολου ριζοσπαστισμού εγχειρήματα), πολιτευόμενος δηλαδή με την ίδια στην ουσία λογική που είχε ο ΣΥΡΙΖΑ και αδυνατώντας να υπερβεί τις παθογένειες του εγχειρημάτος του οι οποίες -στο βαθμό που δεν ανατρέπονταν- ήταν βέβαιο ότι θα οδηγούσαν εδώ που οδήγησαν. Παθογένειες που, όποια ριζοσπαστικά εγχειρήματα δεν τις αποτινάξουν έμπρακτα, θα έχουν την ίδια τραγική κατάληξη με το πρωτότυπο το οποίο αντιγράφουν.

Τα πράγματα, συνεπώς, είναι σαφή: για να συμβάλουμε σε ένα σύγχρονο ρεύμα και μέτωπο που θα εκφράζει αποτελεσματικά και σε όλα τα επίπεδα (κοινωνικό, πολιτικό, ιδεολογικό) τα εργατικά-λαϊκά και νεολαιίστικα συμφέροντα κόντρα στην αντεργατική επίθεση και τις αστικές αναδιαρθρώσεις, πρέπει, με ανοιχτό, καινοτόμο και ριζοσπαστικό πνεύμα, **να δώσουμε ξεκάθαρες απαντήσεις** σε ορισμένα καίρια ζητήματα. Απαντήσεις που θα αναμετρούνται με τα σύγχρονα δεδομένα της ταξικής πάλης και θα υπερβαίνουν, ενιαία και ταυτόχρονα, τόσο τις εκφυλιστικές γεροντικές παθήσεις όσο και τις παιδικές ασθένειες, τόσο την αρτηριοσκληρυνση όσο και το «νέο» που ανακυκλώνει το κάθε λογής παλιό - δηλαδή, όλα αυτά που κρατούν την Αριστερά και τις κομμουνιστικές οργανώσεις μακριά από μια γόνιμη σχέση με τις ανάγκες και τους αγώνες των εργαζομένων και των νέων. Οι απαντήσεις αυτές - όχι αποσπασματικά, αλλά στο σύνολο και την αλληλεπίδρασή τους- θα δώσουν ελπίδα και θα κρίνουν αν θα οικοδομηθεί το πλατύ και κυρίως νικηφόρο μέτωπο που απαιτείται.

Ποια είναι τα καίρια ζητήματα στα οποία πρέπει να δοθούν απαντήσεις;

Πρώτον, για ποια πράγματα πρέπει να αγωνιστούμε σήμερα;

Δεύτερον, ενάντια σε ποιους.

Τρίτον, με ποια προοπτική;

Τέταρτον, με ποια μέσα;

5. Σε ό,τι αφορά το πρώτο ζήτημα, η απάντηση δεν μπορεί να είναι άλλη από το ότι **πρέπει να αγωνιστούμε για ό,τι αντιπροσωπεύει τις ζωτικές ανάγκες και τα δικαιώματα των εργαζομένων και των νέων** στην εργασία, την υγεία, την παιδεία, την ασφάλιση, τις ελευθερίες, τον πολιτισμό, το περιβάλλον.

Προφανώς η απόκρουση του νέου μνημονίου και το ξήλωμα των παλιών είναι σημείο αφετηρίας. Εξίσου βασική, ωστόσο, είναι η αναμέτρηση με τις αστικές αναδιαρθρώσεις και τη γραμμή πλεύσης του κεφαλαίου που υλοποιείται με τα μνημόνια (και όχι μόνο) και η επιθετική διεκδίκηση -τώρα και όχι αύριο-

κι εκείνων των αιτημάτων που αντιπροσωπεύουν τις δυνατότητες τη σύγχρονης κοινωνίας.

Δεν αρκεί, με λίγα λόγια, το «όχι», το «αντί», το «να μην περάσει» και -πολύ περισσότερο- να μην περάσει το επόμενο κύμα των αντεργατικών μέτρων· αν θεωρήσουμε ότι αρκεί, είναι σαν να κάνουμε ορίζοντα των εργαζομένων και των νέων το προ μνημονίων καθεστώς ή σαν να θεωρούμε πως ο δρόμος που εκφράζει τις ανάγκες τους περνάει υποχρεωτικά από τη στενωπό του κείνσιανισμού (δηλαδή, του «καλού καπιταλισμού» του χθες, που βασιζεται στην «ενεργό ζήτηση» ή τη «ρευστότητα στην πραγματική οικονομία» - τις οποίες αποθεώνει η ΛΑ.Ε.). Ούτε αρκεί η διεκδίκηση των λεγόμενων «άμεσων», σε μια εποχή που το πιο άμεσο (π.χ. μια πενιχρή επικουρική σύνταξη ή ένας μικτός μισθός 751 ευρώ) εξελίσσεται σε «αιτία πολέμου» με την ΕΕ, τους εργοδότες, τις τράπεζες και του επίδοξους επενδυτές.

Με αυτήν την έννοια, είναι προφανώς αναποτελεσματικές και ανθενωτικές λογικές που αρκούνται σε «αύξηση μόνο των κατώτατων μισθών» ή σε γενική αύξηση των μισθών «σε συνδυασμό ιδιαίτερα με τους αναπτυξιακούς ρυθμούς» που προτείνει η ΛΑ.Ε. (αντί της αλλαγής στη σχέση μισθών-κέρδων, με αύξηση των πρώτων στο επίπεδο των αναγκών και χτύπημα των δεύτερων, που προτείνει η ΑΝΤΑΡΣΥΑ), ή αρκούνται στο «αυστηρότατα όρια και αντικίνητρα στις απολύσεις» -ΛΑ.Ε. (αντί της απαγόρευσης των απολύσεων, που προβάλλει η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, κατανοώντας ότι ένα τέτοιο «αντικίνητρο» είναι τα πεντάμηνα, η απαλλαγή του εργοδότη από τις ασφαλιστικές εισφορές).

6. Ας δούμε το δεύτερο ζήτημα. Για να οικοδομηθεί πλατύ και κυρίως αποτελεσματικό μέτωπο πρέπει να έχει **συνείδηση των εχθρών και των φίλων του και σαφή τοποθέτηση απέναντί τους**. Και να θέλαμε να αγνοήσουμε ή να βάλουμε σε δεύτερη μοίρα αυτήν την πλευρά, την ανέδειξαν ηχηρά όλοι όσοι τάχθηκαν στο στρατόπεδο του «ναι» στο πρόσφατο δημοψήφισμα: εγχώριοι κατασκευαστές, εφοπλιστές, βιομήχανοι, τραπεζίτες, καναλάρχες, αστοί ενεργειακού τομέα, ΕΕ, ΔΝΤ, ΗΠΑ, πολυεθνικές, διεθνές χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο· όσοι, με άλλα λόγια, αντιπροσωπεύουν τον σύγχρονο καπιταλισμό, τις αγορές, το σύστημα της εκμετάλλευσης και της ιδιωτικής ιδιοκτησίας, της «ανάπτυξης» (με ή χωρίς «εθνικό σχέδιο» ή «παραγωγική ανασυγκρότηση»), του κέρδους.

Συνεπώς, το να έχει σαφές και να «δηλώνει» ευθαρσώς ένα μέτωπο με ποιους αντιπαράκειται, αποτελεί στοιχείο ευρύτητας και δύναμης, όχι τεκμήριο στενότητας και σεχταρισμού.

Το να στρέφεται με σαφήνεια κατά του κεφαλαίου (εγχώριου και διεθνούς, κάθε κλάδου και κάθε επιχειρηματία), των διεθνών ενώσεων του (ΕΕ) και των μηχανισμών του (χρέος, αγορά, κέρδος, ιδιοκτησία) -να έχει αντικαπιταλιστική-ριζοσπαστική φυσιογνωμία, δηλαδή- αποτελεί προϋπόθεση επιτυχίας και όχι παράγοντα υπονόμευσης. Αντίθετα, η προσπάθεια για ένα αποτελεσματικό μέτωπο υπονομεύεται όταν βάζει απέναντί της (όπως η ΛΑ.Ε.) μόνο τα «μεγάλα συμφέροντα», τους «ολιγάρχες», το «μεγάλο κεφάλαιο», τους «έχοντες και κατέχοντες» (αλήθεια, μήπως δεν ακούσαμε αυτούς τους όρους από το στόμα του Τσίπρα και πιο πριν του Γιωργάκη και του Σαμαρά) ή υιοθετεί ουτοπικά και αταξικά σχήματα περί «παραγωγικής ανασυγκρότησης» που θα στηριχθεί στη «μετατόπιση του άξονα από την κατανάλωση στην παραγωγή... και από τη συμπίεση του εργατικού κόστους στη μεγέθυνση της προστιθέμενης αξίας» (μια μετατόπιση τόσο εργατική ώστε να αποτελεί «καραμέλα» των «δεξαμενών σκέψης» της ΕΕ, του ΙΝΕ της... γνωστής μας ΓΣΕΕ και των πολυεθνικών «εντάσεως κεφαλαίου» τύπου Microsoft).

Αντίστοιχη προϋπόθεση αποτελεί το να έχει ξεκάθαρη τοποθέτηση για το ζήτημα του χρέους, μιας θεμελιακής εκμεταλλευτικής μηχανής του σύγχρονου καπιταλισμού, με μοναδικό αίτημα τη στάση πληρωμών και την πλήρη και οριστική διαγραφή όλου του χρέους, χωρίς μισόλογα περί διαγραφής μέρους του χρέους - έστω του μεγαλύτερου.

Όρος μείζονος σημασίας -«λυδία λίθος» στην εποχή μας- είναι και το να έχει το μέτωπο ξεκάθαρη θέση κατά του ευρώ και της ΕΕ, παλεύοντας από εργατική-διεθνιστική σκοπιά για την άμεση απομάκρυνση από

αυτούς τους μηχανισμούς. Πόση σχέση έχει, όμως, αυτή η αναγκαία θέση -η μόνη που μπορεί να αναμετρηθεί με την αστική πολιτική- με το «αν χρειαστεί, βλέπουμε και την έξοδο από την ευρωζώνη» και τη διστακτική ρήξη με τις «νεοφιλελεύθερες πολιτικές της ΕΕ» - με ένα πλαίσιο που μηρυκάζει απλώς τις θέσεις του «παλιού καλού» ΣΥΡΙΖΑ; Άραγε, αυτές οι θέσεις ή ο γενικόλογος «ευρωσκεπτικισμός» (στον οποίο βέβαια χωρούν και ακροδεξιές, εθνικιστικές ή φασιστικές δυνάμεις, αν δεν έχει εργατική, αντικαπιταλιστική και διεθνιστική οπτική) αποτελούν ριζοσπαστική μετατόπιση και απεγκλωβισμό από τον ρεφορμισμό ή οπισθοχώρηση ακόμη και από παλαιότερες θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ, πολύ δε περισσότερο απομάκρυνση και υπαναχώρηση από τις ριζοσπαστικές αντιΕΕ τάσεις που ήρθαν στο προσκήνιο με το «όχι» στο δημοψήφισμα και από τις θέσεις πολλών συνδικάτων και της πρωτοβουλίας των 800 συνδικαλιστών και διανοομένων; Αποτελούν εγγύηση ενός μετώπου νίκης ή σίγουρο δρόμο ενός μετώπου που οδηγείται σε αδιέξοδα και ήττα;

Τέλος, μετά και τη διάλυση της ονειρώξης περί «αριστερής κυβέρνησης», ξεκάθαρη πρέπει να είναι και η θέση απέναντι στις κυβερνήσεις που υλοποιούν αντεργατικές μνημονιακές πολιτικές και εν γένει απέναντι στη λογική που θέλει την αντιλαϊκή πολιτική και τα μνημόνια να ανατρέπονται με βασικό όπλο μια κυβέρνηση και όχι τον οργανωμένο λαό και την πάλη του ταξικά ανασυγκροτημένου εργατικού κινήματος. Με αυτήν την έννοια, είναι το λιγότερο σχιζοφρενική η τοποθέτηση του τύπου «δεν ψηφίζουμε μνημόνια, στηρίζουμε όμως την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ», την οποία είχε η Αριστερή Πλατφόρμα πριν εκπαραθυρωθεί από τον ΣΥΡΙΖΑ. Κι είναι επίσης ακατανόητο να προσπαθεί η ΛΑ.Ε. να αποποιηθεί αυτό που θα έπρεπε να θεωρεί τιμή της (την ανατροπή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ), ψελλίζοντας πως «δεν ανατρέψαμε εμείς την κυβέρνηση, μόνη της προσέφυγε σε εκλογές».

7. Σε ό,τι αφορά το τρίτο ερώτημα, **το με ποια προοπτική.** Αν παλαιότερα, αυτή η πλευρά μπορούσε κάπως να υποβαθμιστεί χάριν της πλατύτητας (αν και η ιστορία έδειξε ότι ποτέ αυτό δεν ήταν σωστό), σήμερα κάτι τέτοιο θα ήταν τραγικό λάθος. Σε μια περίοδο που το σύστημα προσπαθεί να πείσει πως δεν υπάρχει εναλλακτική λύση στον καπιταλισμό και ο ΣΥΡΙΖΑ πως δεν υπάρχει άλλη λύση από το μνημόνιο εντός ΕΕ· όπου το ψευδεπίγραφο ερώτημα του δημοψηφίσματος της 5ης Ιουλίου εξελίχθηκε -με πρωτοβουλία των «πάνω»- σε μια μάχη γύρω από το «μέσα ή έξω από την ΕΕ» κι όπου το «έξω από το ευρώ και την ΕΕ» συνοδεύεται σχεδόν αντανakλαστικά στη συνείδηση των εργαζομένων και των νέων απ' το «και μετά τι;», «μπορούμε να επιβιώσουμε μόνοι σε μια εποχή παγκοσμιοποίησης;» - σε μια τέτοια περίοδο, το να παραμερίζεται ή να υποτιμάται αυτή η πλευρά ως στοιχείο συγκρότησης ενός πλατιού και αποτελεσματικού ρεύματος και μετώπου ή -ακόμη χειρότερα- να θεωρείται εχθρός του μετώπου και της πλατύτητάς του, είναι λάθος και προσφορά στο αντίπαλο στρατόπεδο· εμποδίζει αντί να διευκολύνει τη λαϊκή πάλη.

Με αυτήν την έννοια, φτωχαίνει πολύ την αποτελεσματικότητα της πάλης και τον ορίζοντα των εργαζομένων ένα μέτωπο που εκφράζει κατά βάση το ασαφές «όχι μέχρι τέλους» - πολύ περισσότερο μια Αριστερά που προσδιορίζεται από αυτό ή -ακόμη χειρότερα- από τη φιλοδοξία να καλύψει απλώς το «ορφανό» πολιτικά «όχι» του δημοψηφίσματος; Αλήθεια, τι σημαίνει «όχι μέχρι τέλους»; Ποιο είναι αυτό το «τέλος»; Η «παραγωγική ανασυγκρότηση» και το «εθνικό σχέδιο ανάπτυξης» στο έδαφος του καπιταλισμού (συνθήματα που θυμίζουν πολύ τη «νέου τύπου ανάπτυξη» και την «προοδευτική εναλλακτική λύση» που πρόβαλε προ ετών το ΚΚΕ και είναι ερώτημα γιατί μπορεί να έχουν διαφορετική τύχη από το πρωτότυπο); Η ενίσχυση του «τρίτου τομέα της κοινωνικής οικονομίας» (συνεταιρισμοί, δομές αλληλεγγύης, χωρίς μεσάζοντες κ.λπ.) πλάι στον κρατικό και ιδιωτικό (ενός τομέα, παρεμπιπτόντως, που προβάλλεται πολύ και χρηματοδοτείται εξίσου από την ΕΕ); Ο καπιταλισμός και η ΕΕ με «ανθρώπινο πρόσωπο» ή, μήπως, η αντικαπιταλιστική ανατροπή των μνημονίων, της επίθεσης κεφαλαίου-ΕΕ και των αστικών αναδιαρθρώσεων, η επανάσταση και η κομμουνιστική χειραφέτηση;

Δεν πρέπει να κάνουν πολιτικά ξεκάθαρο τι εννοούν όποιοι χρησιμοποιούν τον όρο «μέχρι τέλους» - ιδίως όποιοι τον χρησιμοποιούν όχι μόνο στο πλαίσιο του μαζικού κινήματος και της κοινής δράσης σε αυτό -

πράγμα θεμιτό και αναγκαίο- αλλά ως κεντρικό πολιτικό στίγμα; Χωράνε σε ένα μέτωπο με προμετωπίδα «μέχρι τέλους» μισόλογα για το ευρώ και την ΕΕ ή ηχηρές σιωπές για χτύπημα των εργοδοτικών κερδών;

Δεν πρέπει, επίσης, να είναι ξεκάθαρο αν η ΛΑ.Ε. αποτελεί δύναμη του «όχι μέχρι τέλους»; Οι μέχρι τώρα τοποθετήσεις της δεν δείχνουν κάτι τέτοιο. Αν, όμως, δεν είναι δύναμη του «όχι μέχρι τέλους» γιατί μια εκλογική συνεργασία της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς με τη ΛΑ.Ε. αποτελεί όρο για να καλυφθεί το υφιστάμενο «πολιτικό κενό» και να εκφραστεί εκλογικά το «όχι μέχρι τέλους»; Εδώ η λογική σηκώνει τα χέρια ψηλά!

Είναι προφανώς λάθος να επιζητείται ένα πολιτικό μέτωπο στο οποίο απαντούν με τον ίδιο τρόπο στα ζητήματα προοπτικής-στρατηγικής όλοι όσοι συμμετέχουν σε αυτό - κάτι τέτοιο ταιριάζει σε κόμμα και, ασφαλώς, δεν έχει επιζητηθεί -καλώς- ούτε στην ΑΝΤΡΣΥΑ. Δεν μπορεί, όμως, να υπάρξει ανθεκτικό πολιτικό μέτωπο όταν αυτά τα ερωτήματα δεν αγγίζονται, όταν απαντούνται με μισόλογα και αμφιλεγόμενες λεκτικές ακροβασίες ή δεν απαντούνται από στοιχειωδώς ριζοσπαστική και μη διαχειριστική σκοπιά, από σκοπιά σύγκρουσης και ανατροπής με τη βασική αστική στρατηγική για την υπέρβαση της κρίσης και με τη συμμετοχή στην ΕΕ, από τη σκοπιά ενός μεγάλου «ναι» σε μια προοπτική κοινωνικής χειραφέτησης, που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνικής πλειοψηφίας και τις δυνατότητες της εποχής και θα ανιχνεύει-περπατά τους σύγχρονους δρόμους της κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Εντός αυτής της απάντησης συνυπάρχουν, κρίνονται, αλληλεπιδρούν και διεκδικούν την ηγεμονία με δημοκρατικό και ισότιμο τρόπο από τις πρωτόλεια ριζοσπαστικές τάσεις ως τις τάσεις της κομμουνιστικής χειραφέτησης - αλλά αυτό καθόλου δεν είναι πρόβλημα, είναι ίδιον της ταξικής πάλης, δύναμη για το μέτωπο και πρόκληση για τις πιο πρωτοπόρες και τις κομμουνιστικές τάσεις, που οφείλουν να επιβεβαιώνουν το ρόλο τους όχι περικόλιστα σε δοκιμαστικό σωλήνα αλλά γειωμένες μέσα στις μαχητικές και ριζοσπαστικές τάσεις των εργαζομένων.

8. Σε ό,τι αφορά το ποιος θα ανατρέψει την αντεργατική επίθεση. Και εδώ οι απαντήσεις οφείλουν να είναι σαφείς και ο δρόμος στον οποίο θα βαδίσουμε ξεκάθαρος. Γιατί, όπως και να το κάνουμε, είναι άλλο πράγμα, έχει άλλη φιλοσοφία ο οργανωμένος λαός, το ταξικά ανασυγκροτημένο εργατικό κίνημα, το μέτωπο μιας Αριστεράς της ρήξης με την αντεργατική επίθεση, τα μνημόνια, την ΕΕ και το κεφάλαιο και της αντικαπιταλιστικής ανατροπής, και ο γόνιμα διαπλεκόμενος με όλα αυτά κομμουνιστικός φορέας, και **άλλο πράγμα, άλλη φιλοσοφία** οι γενικόλογες αναφορές στο λαϊκό κίνημα, που όμως στην πράξη συνοδεύονται με πρακτικές συνδικαλιστικές στο όριο των ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ (συχνά με πρωταγωνιστική παρουσία) κι έχουν πίσω τους τη καθήλωση του μαζικού κινήματος στο επτάμηνο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, τη διάσπαση του Συντονισμού Πρωτοβάθμιων Σωματείων ή το ουσιαστικό διαζύγιο με την πρωτοβουλία των 800 συνδικαλιστών, επειδή το πλαίσιο της υπερβαίνει το πλαίσιο της ΛΑ.Ε. (κατά τα άλλα, «αυτονομία» του μαζικού κινήματος).

Κι είναι άλλο πράγμα, **άλλος δρόμος η μετωπική κουλτούρα, ο συντροφικός διάλογος** ακόμη και η αντιπαράθεση με τους όρους που έχουν κατοχυρωθεί στην ΕΑΑΚ, τα εργατικά σχήματα, τις κινήσεις πόλης, την Πρωτοβουλία για τη διαγραφή του χρέους και, βεβαίως, στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ και στο κοινό εκλογικό κατέβασμα ΑΝΤΑΡΣΥΑ-ΜΑΡΣ και άλλο πράγμα ο δρόμος και η λογική των προέδρων, των κλειστών διαδικασιών, του «ΛΑ.Ε.-συνεργαζόμενοι», του «αυτό είναι το πρόγραμμα, αν θέλετε ελάτε», του συγκεντρωτισμού, των τετελεσμένων στον Άρειο Πάγο, της μη συνδιαμόρφωσης, των υποταγμένων «συνιστώσων», των παζαριών για μια εκλόγιμη θέση στη λίστα των υποψηφίων.

Όπως και να το κάνουμε, **αυτοί οι δύο δρόμοι είναι ασύμβατοι.** Ο ένας θυμίζει καρικατούρα ΣΥΡΙΖΑ, μυρίζει διαχειριστική ναφθαλίνη και ταιριάζει απόλυτα σε μια πολιτική που οριοθετείται σε αυτό το πλαίσιο. Γι' αυτό είναι εξαιρετικά ξένος, απωθητικός στο ριζοσπαστικό δυναμικό -ειδικά το νεολαϊστικο-, το οποίο αποστρέφεται ό,τι θυμίζει ανακυκλωμένες συνταγές του χθες, παρωχημένα μοντέλα και καθεστωτική σαπίλα. Ο άλλος, αντιθέτως, αν και πιο δύσκολος, ίσως και πιο επίπονος, είναι σίγουρα πολύ πιο ενδιαφέρων και συναρπαστικός, αντιστοιχεί σε χειραφετητικούς στόχους και απελευθερωτικά

οράματα, έχει πολύ μεγαλύτερη φρεσκάδα και νεανικό σφρίγος, καινοτομικότητα και ελπίδα.

Υπάρχει δίλημμα για το σε ποιον πρέπει να επενδύσει η αντικαπιταλιστική Αριστερά - ειδικά η νεολαία της;

9. Σωστά, λέγεται από αρκετές πλευρές. Δεν απαντούν με ίδιο τρόπο τα ζητήματα των κεντρικών πολιτικών στόχων και της προοπτικής η ΛΑ.Ε. και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Γι' αυτό, δεν είναι ώριμο ένα πολιτικό μέτωπο μεταξύ τους, **επιβάλλεται όμως η κοινή εκλογική τους κάθοδος.** Μια κάθοδος που θα εξασφαλίζει την αυτονομία της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, δεν θα την εμποδίζει να προβάλει το αντικαπιταλιστικό της πρόγραμμα και θα της δίνει τη δυνατότητα να ζυμώσει τις θέσεις της -που έχουν δικαιωθεί- σε ευρύτερα «ακροατήρια».

Τα λάθη αυτής της λογικής είναι πολλαπλά:

Ζήτημα πρώτο: Το ενδεχόμενο κοινό εκλογικό σχήμα τι θέση θα έχει για τα κομβικά πολιτικά ζητήματα στα οποία υπάρχουν διαφορές; Σε αυτό δεν απαντούν όποιοι προτείνουν την εκλογική σύμπραξη. Γιατί, άραγε; Δεν χρειάζεται να υπάρχει κάποια θέση, αρκούν μόνο τα άμεσα αιτήματα; Δεν χρειάζεται να διατυπωθεί από τώρα η θέση αυτή, θα αντιμετωπιστεί όταν τεθεί θέμα (φευ, τίθεται από τώρα); Δεν χρειάζεται να υπάρχει γιατί «η κοινή εκλογική έκφραση του μπλοκ του ΟΧΙ μέχρι τέλος είναι κάτι πολύ πιο βαθύ από μια απλή συμμαχία της ΑΝΤΑΡΣΥΑ με την Αριστερή Πλατφόρμα και μια εκλογική διακήρυξη»; Ή μήπως χρειάζεται να υπάρχει θέση, αλλά αυτή αρκεί να είναι όχι η αναγκαία αλλά η ελάχιστη κοινή; Τι ισχύει απ' αυτά;

Σκεφτείτε, για παράδειγμα, πόσο διάτρητη στις θύελλες της ταξικής πάλης θα είναι μια κοινή εκλογική αντιμνημονιακή στέγη που το πολιτικό της πλαίσιο θα είναι πιο πίσω και από εκείνο της πρωτοβουλίας των 800 συνδικαλιστών και διανοουμένων (στους οποίους περιλαμβάνονται και αρκετοί συνδικαλιστές της Αριστερής Πλατφόρμας); Φανταστείτε ένα «πλαίσιο» (για την ακρίβεια, μη πλαίσιο) στο οποίο θα συνυπάρχουν το «ναι στο ευρώ» του σεβαστού για την ιστορία του Μ. Γλέζου, η «έξοδος από την ευρωζώνη αν χρειαστεί» της ΛΑ.Ε. (δηλαδή μπορεί και να μη χρειαστεί, αν θέλουμε να ακυρώσουμε τα μνημόνια;) και η ρήξη-έξοδος από ευρώ και ΕΕ της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Βαβυλωνία, με περιορισμένη πολιτική αποτελεσματικότητα. Το ακριβώς ανάποδο θα συμβεί με μια πολιτική ή/και εκλογική συνεργασία που θα τάσσεται με σαφήνεια κατά της ΕΕ και του ευρώ, θα θεωρεί ότι αυτοί οι ιμπεριαλιστικοί-εκμεταλλευτικοί μηχανισμοί δεν μεταρρυθμίζονται και θα διεκδικεί τον απεγκλωβισμό από τη φυλακή τους, από εργατική-διεθνιστική σκοπιά.

Φανταστείτε, επίσης, ένα κοινό εκλογικό κατέβασμα στο οποίο δεν θα ξεκαθαρίζεται η κοινή θέση -αν υποθέσουμε ότι μπορεί να υπάρξει τέτοια- που συνέχει το ριζοσπαστικό «να χάσει κέρδη, πλούτο και ιδιοκτησία το κεφάλαιο» προκειμένου να δοθεί λύση στα εργατικά προβλήματα (ΑΝΤΑΡΣΥΑ) με τον διαχειριστικό, παλαιοπασοκικό και κείνσιανικής κοπής στόχο για «νέα σχέση δημόσιου ιδιωτικού τομέα» ή με τη φιλολογία περί ενός «νέου εθνικού αναπτυξιακού σχεδίου» και μιας «παραγωγικής ανασυγκρότησης» που μπορεί δήθεν να γίνουν δίχως να θιγούν οι υφιστάμενες σχέσεις εκμετάλλευσης-ιδιοκτησίας, η αγορά και η συμμετοχή στην ΕΕ (ΛΑ.Ε.). Η εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ αλλά και η παλαιότερη του κοινού πορίσματος ΚΚΕ-ΕΑΡ δείχνει τα αδιέξοδα αυτής της πρακτικής.

Φανταστείτε, τέλος, το ενοποιητικό πολιτικό κούρμα που μπορεί να συνδέσει -αν θεωρήσουμε ότι μπορεί να γίνει αυτό- ένα ρεύμα που οριοθετείται από «τις προεκλογικές δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ» (Δ. Στρατούλης) και «συνεχίζει ό,τι δεν έκανε ο ΣΥΡΙΖΑ» (Π. Λαφαζάνης) -δηλαδή, αυτοπροσδιορίζεται ως «παλιός καλός ΣΥΡΙΖΑ», «ΣΥΡΙΖΑ που δεν συμβιβάστηκε»- με ένα ρεύμα που θέλει να οριοθετηθεί από τις διαχειριστικές και μεταρρυθμιστικές λογικές που οδήγησαν στην τραγική κατάληξη του ΣΥΡΙΖΑ. Αλήθεια, **αν είναι αποτυχημένη η λογική του «παλιού καλού ΚΚΕ» -και είναι- γιατί μπορεί να είναι επιτυχημένη η λογική του «παλιού καλού ΣΥΡΙΖΑ»;** Αυτό χρειάζεται σήμερα η πάλη των

εργαζομένων, την ουτοπία μιας επιστροφής στην ανύπαρκτη «εποχή της αθωότητας» και του ΣΥΡΙΖΑ; Μα αυτή η εποχή και οι λογικές της -για το ΚΚΕ αλλά και για τον ΣΥΡΙΖΑ- χρεοκόπησαν, γεννώντας την ανάγκη ανασυγκρότησης-επαναθεμελίωσης του εργατικού, αριστερού και κομμουνιστικού κινήματος. Και, βεβαίως, αφού χρεοκόπησαν σε εποχές πιο εύκολες ή, έστω, δύσκολες, θα χρεοκοπήσουν διπλά και τριπλά σε εποχές πολύ πιο σκληρές σαν αυτές που έρχονται μπροστά μας, στέλνοντας στα αζήτητα κι όποιους - με περισσή αφροσύνη- εξακολουθούν να τις αναμασούν.

10. Ωστόσο, ακούγεται συχνά, **το πρόγραμμα της ΛΑ.Ε. έχει ριζοσπαστικούς στόχους**, μιλά, για παράδειγμα, για «ρήξη με τις νεοφιλελεύθερες επιλογές της ΕΕ» (δηλαδή υπάρχουν και μη νεοφιλελεύθερες;), έχει αναφορές ακόμη και στο σοσιαλισμό. Δεν αρκεί αυτό; Όχι, δεν αρκεί.

Πολλοί από τους πρωταγωνιστές της ΛΑ.Ε. και τους ομολογημένους ή ανομολόγητους συντάκτες του προγράμματός της έχουν θητεύσει χρόνια στη μήτρα του ΚΚΕ και «παίζουν στα δάχτυλα» το φλωρακικό τρικ ενός «προωθημένου» προγράμματος, που υπάρχει για τα μέλη και τους λίγους, αποτελώντας «κίτρινο γράμμα στο συρτάρι», και από την άλλη μιας «λάιτ» πολιτικής γραμμής, που απευθύνεται στους πολλούς και διαμορφώνει την ταυτότητα ενός πολιτικού οργανισμού· μιας χαρταμπάνκας που μένει σε αραχνιασμένα ράφια γραφείων και «διασκεδάζει» τους «απαιτητικούς» και ενός μαζικού πολιτικού λόγου που απευθύνεται σε «πλατιά ακροατήρια» και «βολεύει» τους πολλούς γιατί δεν τους βάζει δύσκολα· ενός κόμματος «μπετόν αρμέ» («κομμουνιστικού», γιατί όχι; - θυμηθείτε το παράδειγμα της ΚΟΕ) και μιας πολιτικής «κρεμ караμελέ»· μιας στρατηγικής που χάνεται στο νεφελώδες υπερπέραν και μιας τακτικής που αντιγράφει τον αστικό πολιτικισμό και που, για δικαιολογήσει αυτά τα χαρακτηριστικά, τσιτάρει κατά κόρον αλλά με άκρατη αντιδιαλεκτική-ανιστορική επιλεκτικότητα τον Λένιν. Μιας στρατηγικής που αντί να λειτουργεί, με το σύγχρονο και επαναθεμελιωμένο κομμουνιστικό φορτίο της, ως φάρος που θα φωτίζει και θα οδηγεί την καθημερινή πάλη και το δρόμο της τακτικής, θα αποτελεί τρεμάμενο κεράκι στο πολύ βάθος του ορίζοντα, ανίκανο να φωτίσει με την ανύπαρκτη λάμψη του τους εργαζόμενους στο πεδίο μιας μεγάλης σύγκρουσης, το οποίο την ίδια στιγμή φωτίζεται από όλους τους προβολείς της αστικής στρατηγικής.

Οι εργαζόμενοι και οι νέοι σήμερα -ειδικά οι νέοι, που ψήφισαν κατά 85% «όχι»-, η υπόθεση της Αριστεράς και της κοινωνικής χειραφέτησης, η κομμουνιστική απελευθέρωση και η εργατική πολιτική **δεν χρειάζονται ούτε έχουν να περιμένουν κάτι απ' αυτά τα χρεοκοπημένα παλαιοκομμουνιστικά και ευρωκομμουνιστικά -εν τέλει, αστικά- τερτίπια.** Χρειάζονται καθαρές απαντήσεις και φρέσκες ριζοσπαστικές ιδέες για τη σύνδεση στρατηγικής και τακτικής. Ριζοσπαστικές τάσεις, ιδέες και πρακτικές που, παρά την καλοδεχούμενη πολυμορφία τους, τα πολλαπλά επίπεδά τους -ακόμη και τις αναπόφευκτες ταλαντεύσεις τους-, διαχωρίζονται πάντως με σαφήνεια από το μεταρρυθμισμό και τη διαχείριση, στρατεύονται σε μια λογική σύγκρουσης και αναζητούν πέρα κι έξω από το πλαίσιο της ΕΕ και του αστικού κόσμου.

Δεν προσφέρει στην υπόθεση των λαϊκών αναγκών και της κοινωνικής χειραφέτησης ούτε και το άλλο «σκονάκι» από το παρελθόν του ΚΚΕ, που έβαζε μπροστά το κάρο (τις δυνάμεις με τις οποίες ήθελε να συμμαχήσει) και πίσω την προσαρμοσμένη σε αυτό «ανάλυση» της πραγματικότητας (π.χ. το εύρημα περί «εθνικής αστικής τάξης»). Αυτή την καθόλου νέα αλλά πολλαπλά χρεοκοπημένη τριτοδιεθνιστική «συνταγή» αναπαράγουν όσοι, έχοντας προειπλέξει την εκλογική σύμπραξη με τη ΛΑ.Ε., αποδίδουν σε αυτήν την πολιτική δύναμη χαρακτηριστικά που ούτε η ίδια αποδίδει στον εαυτό της. Αίφνης, τη χαρακτηρίζουν δύναμη που «απεγκλωβίζεται από τα ρεφορμιστικά αδιέξοδα», όταν αναπαράγει αυτά τα αδιέξοδα αυτά έχοντας ως ταυτότητα τις «προεκλογικές δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ»· τη βαφτίζουν «αριστερό αντιμνημονιακό» μέτωπο, όταν η ίδια αυτοπροσδιορίζεται ως «αντιμνημονιακό, προοδευτικό, πατριωτικό»· υποστηρίζουν πως «ό,τι κι αν πει η ΛΑ.Ε., ο λαός θα δει σε αυτήν μια δύναμη κατά του ευρώ και της ΕΕ όπως τη γνωρίζουμε», κι ας λένε τα στελέχη της πως «θα βγούμε από την ευρωζώνη μόνο αν χρειαστεί»· την αντιμετωπίζουν ως ρεύμα «που σκοπεύει να αντιταχτεί στην... ΕΕ» - μα αν σκοπεύει, γιατί

δεν το λέει καθαρά;

11. Κάποιοι άλλοι υποστηρικτές της εκλογικής σύμπραξης ΛΑ.Ε.-αντικαπιταλιστικής Αριστεράς προχωρούν πιο πολύ. «Μην τα ψειρίζετε τόσο», λένε. «Όντως η ΛΑ.Ε. είναι πολιτικά πίσω από το ριζοσπαστισμό του κόσμου – ίσως και να τον φρενάρει. Δεν έχει σημασία αυτό, όμως, μιας και αντικειμενικά η εν λόγω σύμπραξη υπερβαίνει το όποιο προγραμματικό πλαίσιο της, περπατά ήδη σε έναν άλλο δρόμο», ακόμη κι αν δεν το ξέρουν ή δεν το θέλουν όσοι την συναποτελούν, οδηγείται σε μεγάλες συγκρούσεις ακόμη κι αν δεν το κατανοούν.

Η άποψη αυτή καταργεί τη λογική, πολύ δε περισσότερο τη λογική και την άλγεβρα της ταξικής πάλης. Αν όντως η ΛΑ.Ε. είναι πίσω από το ριζοσπαστισμό των μαζών, αν εκφράζει απλώς τον «ευρωσκεπτικισμό» και όχι το «όχι της ρήξης με ευρώ και ΕΕ», το «όχι μέχρι τέλους», τότε γιατί η γονιμοποίηση με τον ριζοσπαστισμό των μαζών και το αντι-ΕΕ ρεύμα που δήλωσαν «παρών» στο δημοψήφισμα περνάει μέσα από μια εκλογική σύμπραξη με τη ΛΑ.Ε. που, όντας κατώτερή του, είναι παράλογο να θεωρεί κανείς ότι μπορεί να τον εκφράσει; Αν τα ρεύματα που αποσχίστηκαν από τον ΣΥΡΙΖΑ είναι ευρύτερα και -μερικά- πιο προωθημένα από τη ΛΑ.Ε. και με αποστροφή στις πρακτικές και τα μισόλογά της, γιατί η αντικαπιταλιστική Αριστερά θα πρέπει να αυτοεγκλωβιστεί σε έναν εκλογικό αρραβώνα σήμερα που θα ακυρώσει έναν επιτυχημένο γάμο αύριο;

Από αυτήν την άποψη, προκύπτει ένα ακόμη εύλογο ερώτημα: ποια γραμμή υπονομεύει την επαφή της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς με τον φρέσκο εργατικό και νεολαιίστικο ριζοσπαστισμό, τις πρωτότυπες ρηξιακές διεργασίες, τα προωθημένα ρεύματα του «όχι»; Το «στρίβειν διά του αρραβώνος» και το «ραντεβού στα τυφλά», που καθηλώνει-απονευρώνει αυτά τα ρεύματα, ή μια ουσιαστική λογική επικοινωνίας και μετασχηματισμού σε ανώτερο επίπεδο τόσο της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς όσο και αυτών των ρευμάτων στο ύψος των καθηκόντων που θέτει η ταξική πάλη σήμερα;

Ποια γραμμή αποκαλύπτει έλλειψη αυτοπεποίθησης και έλλειψη εμπιστοσύνης που απορρέει από τη σωστή ανάγνωση των δεδομένων της ταξικής πάλης; Αυτή που υποστηρίζει ότι η αντικαπιταλιστική Αριστερά μπορεί να είναι «αυτοτελής», αλλά πολιτικά μπορεί να υπάρχει μόνο ως «άκρα αριστερά», ως «συνιστώσα» ενός ρεύματος που ακροβατεί ανάμεσα στη διαχείριση, τον μισό ριζοσπαστισμό, το ρεφορμισμό, τον ουτοπικό νεοκεϊνσιανισμό και τον πατριωτισμό; Ή εκείνη που -χωρίς να υποτιμά τις πολιτικές διαμεσολαβήσεις ή τις αναπόφευκτες αντιφάσεις που έχει το προχώρημα της λαϊκής συνείδησης- οικοδομεί θαρρετά και γόνιμα σχέσεις -άρα και μέτωπα- ακριβώς με εκείνα τα ρεύματα που αντιπροσωπεύουν την τάση χειραφέτησης και ριζοσπαστισμού, τη ρήξη με τη διαχείριση, την «εθνικοανεξαρτησιακή αφήγηση» και τον κυβερνητισμό;

Τι «υπονομεύει τη δυνατότητα να βαθύνει το ρήγμα της 5ης Ιούλη και να μετασχηματιστεί σε κίνημα ανατροπής»; Τα «διπλά και τριπλά κατεβάζματα της αριστερής αντιπολίτευσης στο ΣΥΡΙΖΑ που θα μιλάνε στο όνομα της ρήξης και του ΟΧΙ μέχρι τέλους» ή οι διπλές και ερμαφρόδιτες αναγνώσεις ενός υποτιθέμενα κοινού πλαισίου και η απεμπόληση της μόνης λογικής που μπορεί να πάει τη ρήξη μέχρι τέλους και να ενοποιήσει όλη τη ριζοσπαστική αντιπολίτευση στην αντεργατική επίθεση, τις αστικές αναδιαρθρώσεις και το μέτωπο κεφαλαίου-ΕΕ-ΔΝΤ-κυβέρνησης που τις προωθούν; Και τι αφήνει χώρο στη Χρυσή Αυγή; Μια ξεκάθαρα ταξική-διεθνιστική-αντικαπιταλιστική γραμμή κι ένας πλήρης διαχωρισμός από ό,τι θυμίζει τη σαπίλα του αστικού πολιτικού συστήματος ή μια γραμμή που νοθεύεται -αν δεν ηγεμονεύεται- από λογικές πατριωτικού μετώπου, «εθνικής ανάπτυξης», αντίστασης στην «εθνική υποτέλεια» και θυμίζει πολιτικά παιχνίδια που προσιδιάζουν στο επίσημο πολιτικό σκηνικό;

Κι αν, όπως υποστηρίζουν ορισμένοι -προσχηματικά, συχνά- **η πολιτική λογική της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς δικαιώθηκε** -σε διάκριση από την πολιτική λογική του ΣΥΡΙΖΑ, που όχι μόνο χρεοκόπησε, αλλά οδήγησε σε νέο μνημόνιο και σε διαπόμπευση της Αριστεράς-, τότε σε ποια λογική πρέπει να επενδύσει η αντικαπιταλιστική Αριστερά; Στην πρώτη ή στην ανακυκλωμένη εκδοχή της

δεύτερης, όπως αυτή εκφράζεται στη ΛΑ.Ε –και όχι μόνο; Σε ένα αυθεντικό κοινωνικοπολιτικό μέτωπο, που θα οικοδομείται από τα πάνω και από τα κάτω, ή σε μια καρικατούρα των «συνιστωσών», αυτή τη φορά εντός ΛΑ.Ε.; Γιατί, άραγε, αυτή η δεύτερη λογική, που δοκιμάστηκε από μια σειρά δυνάμεις της «εκτός των τειχών» Αριστεράς και απέτυχε εντός ΣΥΡΙΖΑ, θα πετύχει εντός ΛΑ.Ε.;

12. Σίγουρα η συζήτηση γι' αυτά τα μεγάλα ερωτήματα δεν είναι εύκολη και ούτε κλείνει ή πρέπει να κλείσει στις εκλογές (αλίμονο αν ήταν έτσι). Παραμένει ανοιχτή από την ίδια την πραγματικότητα της ταξικής πάλης σε όλα τα επίπεδα και ζητά επειγόντως απαντήσεις και μαζικές, αυθεντικές ενωτικές πρωτοβουλίες στο κίνημα, στους χώρους εργασίας και σπουδών, στις γειτονιάς αλλά και σε συνολικό πολιτικό επίπεδο. Απαντήσεις και πρωτοβουλίες που πάντως «κλείνουν» τους ορίζοντες, στερεύουν τα καύσιμα και οδηγούν σε αδιέξοδα όταν ανακυκλώνουν ό,τι παλιό έχει να επιδείξει η ιστορία της Αριστεράς και του εργατικού κινήματος – σε μια εποχή που απαιτεί ριζοσπαστικά νέα, εργατικά ρηξικέλευθα και επαναστατικά καινοτόμα πράγματα· σε μια εποχή που, απ' όλους τους πόρους της, υποδεικνύει **στην αντικαπιταλιστική Αριστερά πως, αν θέλει να έχει αποτελέσματα, οφείλει να ανιχνεύσει, να περπατήσει και να οικοδομήσει στους δύσκολους δρόμους της ανατρεπτικής ουσίας και της κομμουνιστικής επαναθεμελίωσης.**

*Μέλος της επιτροπής Θεωρίας και της Π.Ε. του ΝΑΡ για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση